

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (aštuntoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 15 d.*

„Valstybės pagalba – Socialinis būstas – Pagalbos schema, skirta socialinio būsto bendrovėms – Esama pagalba – Valstybės narės įsipareigojimai – Sprendimas, kuriuo pagalba pripažinta suderinama su vidaus rinka – Reglamento (EB) Nr. 659/1999 17 straipsnis – Bendros ekonominės svarbos paslauga – SESV 106 straipsnio 2 dalis – Viešosios paslaugos užduoties apibrėžimas“

Sujungtose bylose T-202/10 RENV II ir T-203/10 RENV II

Stichting Woonlinie, įsteigta Vaudricheme (Nyderlandai),

Woningstichting Volksbelang, įsteigta Veike prie Diurstedės (Nyderlandai),

Stichting Woonstede, įsteigta Edėje (Nyderlandai),

atstovaujamos advokatų L. Hancher, E. Besselink, J. de Kok, Y. de Vries ir F. van Orden,

ieškovės byloje T-202/10 RENV II,

Stichting Woonpunt, įsteigta Mastrichte (Nyderlandai),

Woningstichting Haag Wonen, įsteigta Hagoje (Nyderlandai),

Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl, įsteigta Eindhovene (Nyderlandai),

atstovaujamos advokatų L. Hancher, E. Besselink, J. de Kok, Y. de Vries ir F. Van Orden,

ieškovės byloje T-203/10 RENV II,

palaikomos

Belgijos Karalystės, atstovaujamos J.-C. Halleux ir L. Van den Broeck,

įstojusios į bylą šalies,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą S. Noë ir P. J. Loewenthal,

atsakovę,

palaikomą

* Proceso kalba: nyderlandų.

Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland (IVBN), įsteigtos Vorburge (Nyderlandai), atstovaujamos advokatų M. Meulenbelt ir B. Natens,

įstojusios į bylą šalies,

dėl pagal SESV 263 straipsnį pateikto prašymo iš dalies panaikinti 2009 m. gruodžio 15 d. Komisijos sprendimą C(2009) 9963 *final*, susijusį su valstybės pagalba E 2/2005 ir N 642/2009 – Nyderlandai – Esama pagalba ir speciali pagalba, skirta būsto bendrovių projektams,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji išplėstinė kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas A. M. Collins, teisėjai M. Kancheva, R. Barents, J. Passer ir G. De Baere (pranešėjas),

posėdžio sekretorė G. Predonzani, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. birželio 20 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- 1 Ieškovės *Stichting Woonlinie*, *Woningstichting Volksbelang*, *Stichting Woonstede*, *Stichting Woonpunt*, *Woningstichting Haag Wonen* ir *Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl* – tai Nyderlanduose įsteigtos būsto bendrovės (*woningcorporaties*, toliau – būsto bendrovės). Būsto bendrovės – tai ne pelno organizacijos, kurių tikslas įsigyti, pastatyti ir išnuomoti būstą, visų pirma skirtą remtiniams asmenims ir socialiai remtinoms grupėms. Būsto bendrovės vykdo ir kitą veiklą, pavyzdžiui, stato ir didesnėmis nuomos kainomis nuomoja butus, stato parduoti skirtus butus, stato ir nuomoja pastatus bendriesiems visuomenės interesams tenkinti ir komercines patalpas.
- 2 2002 m. kovo 1 d., remdamosi 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 2 straipsniu, Nyderlandų valdžios institucijos Europos Komisijai pranešė apie bendrą valstybės pagalbos, skiriamos būsto bendrovėms, schemą. Kadangi Komisija nusprendė, kad būsto bendrovių finansavimo priemonės gali būti pripažintos esama pagalba, Nyderlandų valdžios institucijos atšaukė savo pranešimą.
- 3 2005 m. liepos 14 d. Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 659/1999 17 straipsniu, Nyderlandų valdžios institucijoms perdavė raštą, kuriame pripažino, kad būsto bendrovėms skiriamos valstybės pagalbos bendra schema yra esama pagalba (pagalba E 2/2005), ir išreiškė abejonių dėl jos suderinamumo su vidaus rinka (toliau – raštas pagal 17 straipsnį).
- 4 Išsiuntus raštą pagal 17 straipsnį, Komisija ir Nyderlandų valdžios institucijos, remdamosi SESV 108 straipsnio 1 dalimi, pradėjo bendradarbiavimo procedūrą, siekdamos suderinti pagalbos schemą su SESV 106 straipsnio 2 dalimi. Vykstant šiam bendradarbiavimui, atsakydama į raštą pagal 17 straipsnį Nyderlandų vyriausybė, be kita ko, 2005 m. rugšėjo 6 d. nusiuntė Komisijai laišką.

- 5 2007 m. balandžio 16 d. *Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland (IVBN)* (Nyderlandų institucinių investuotojų į nekilnojamąjį turtą asociacija) Komisijai pateikė skundą dėl būsto bendrovėms suteiktos pagalbos. 2009 m. birželio mėn. *Vesteda Groep BV* prisijungė prie šio skundo.
- 6 2009 m. gruodžio 3 d. raštu Nyderlandų valdžios institucijos pasiūlė Komisijai išipareigojimus pakeisti būsto bendrovėms skirtos valstybės pagalbos bendrą schemą.
- 7 2009 m. gruodžio 15 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2009) 9963 *final*, susijusį su valstybės pagalba E 2/2005 ir N 642/2009 – Nyderlandai – Esama pagalba ir speciali pagalba, skirta būsto bendrovių projektams (toliau – ginčijamas sprendimas).
- 8 Pirma, kiek tai susiję su esamos pagalbos schema, kuri nagrinėjama procedūroje E 2/2005, valstybės pagalbos, kurią Nyderlandai skiria būsto bendrovėms, bendroje schemeje numatytos tokios priemonės:
  - a) socialinio būsto statybai Garantijų fondo teikiamoms paskoloms teikiama valstybės garantija;
  - b) Centrinio būsto fondo pagalba, pagalba atskiriems projektams arba pagalba racionalizavimui, teikiama paskolų su lengvatinėmis palūkanomis arba tiesioginių subsidijų forma;
  - c) savivaldybių vykdomas sklypų pardavimas mažesne nei rinkos kaina;
  - d) teisė skolintis iš *Bank Nederlandse Gemeenten*.
- 9 Ginčijamame sprendime Komisija kiekvieną iš išvardytų priemonių kvalifikavo kaip valstybės pagalbą, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir nusprendė, kad Nyderlandų socialinio būsto finansavimo sistema yra esama pagalba, sukurta anksčiau, nei Nyderlanduose įsigaliojo EB sutartis, o vėlesnės reformos nelėmė esminių pokyčių.
- 10 Komisija išnagrinėjo pagalbos E 2/2005, susijusios su būsto bendrovių finansavimo sistema su pakeitimais, padarytais Nyderlandų valdžios institucijoms prisiėmus išipareigojimus, suderinamumą. Ginčijamo sprendimo 72 punkte ji padarė išvadą, kad pagalba, suteikiama už socialinį būstą, t. y. susijusi su asmenims skirtu būsto statyba ir nuoma laikantis šių išipareigojimų sąlygų, įskaitant ir pagalbinės infrastruktūros įrengimą ir priežiūrą, yra suderinama su SESV 106 straipsnio 2 dalimi. Todėl Komisija sutiko su Nyderlandų valdžios institucijų prisiimtais išipareigojimais.
- 11 Antra, dėl pagalbos N 642/2009 reikia pažymėti, kad 2009 m. lapkričio 18 d. Nyderlandų valdžios institucijos pranešė apie naują pagalbos schemą, skirtą nykstančių miestų kvartalų renovacijai, vadinamą „specialia pagalba tam tikrų rajonų projektams“, kuria naudojasi būsto bendrovės, vykdančios veiklą atrinktuose kvartaluose. Ši nauja pagalbos schema turėtų būti taikoma tomis pačiomis sąlygomis, kokios numatytos priemonėms pagal esamos pagalbos schemą, vėliau iš dalies pakeistą Nyderlandų valdžios institucijoms prisiėmus išipareigojimus. Komisija padarė išvadą, kad pagalba N 642/2009 yra suderinama su vidaus rinka, ir nusprendė nepareikšti prieštaravimų dėl naujų priemonių, apie kurias pranešta.
- 12 2010 m. rugpjūčio 30 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2010) 5841 *final* dėl valstybės pagalbos E 2/2005, kuriuo buvo iš dalies pakeisti ginčijamo sprendimo 22–24 punktai. Tame keičiančiame sprendime Komisija konstatavo, kad atsižvelgdama į turimus įrodymus ji negali daryti išvados, kad ginčijamame sprendime nurodyta d priemonė, t. y. teisė skolintis iš *Bank Nederlandse Gemeenten*, atitinka visus valstybės pagalbos kriterijus.

Procesas Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme

- 13 2010 m. balandžio 29 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Stichting Woonlinie, Woningstichting Volksbelang* ir *Stichting Woonstede* ieškinį; jis buvo užregistruotas numeriu T-202/10.
- 14 2010 m. balandžio 30 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Stichting Woonpunt, Woningstichting Haag Wonen* ir *Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl* ieškinį; jis buvo užregistruotas numeriu T-203/10.
- 15 2010 m. rugpjūčio 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktais dokumentais IVBN paprašė leisti įstoti į šias dvi bylas palaikyti Komisijos reikalavimų.
- 16 Byloje T-203/10 2010 m. rugsėjo 13 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu ieškovės paprašė užtikrinti ieškinio A.10 ir A.16 priedų konfidencialumą IVBN atžvilgiu tuo atveju, jei jai būtų leista įstoti į bylą.
- 17 Byloje T-202/10 2010 m. rugsėjo 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu ieškovės paprašė užtikrinti ieškinio A.9 priedo konfidencialumą IVBN atžvilgiu tuo atveju, jei jai būtų leista įstoti į bylą.
- 18 2011 m. gruodžio 16 d. Nutartimi *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (T-202/10, nepaskelbta Rink., EU:T:2011:765) Bendrasis Teismas kaip nepriimtina atmetė ieškinį, kuriame prašoma iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek tas sprendimas susijęs su pagalbos schema E 2/2005. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimu *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (C-133/12 P, EU:C:2014:105) Teisingumo Teismas panaikino šią nutartį.
- 19 2011 m. gruodžio 16 d. Nutartimi *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (T-203/10, nepaskelbta Rink., EU:T:2011:766) Bendrasis Teismas kaip nepriimtina atmetė ieškinį, kuriame prašoma panaikinti ginčijamą sprendimą. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimu *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-132/12 P, EU:C:2014:100) Teisingumo Teismas iš dalies panaikino šią nutartį, kiek joje buvo pripažintas nepriimtiniu ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, kiek tas sprendimas susijęs su pagalbos schema E 2/2005, ir atmetė likusią apeliacinio skundo dalį.
- 20 2014 m. vasario 27 d. sprendimuose *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-132/12 P, EU:C:2014:100) ir *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (C-133/12 P, EU:C:2014:105) Teisingumo Teismas nusprendė, kad ieškovių pateikti ieškiniai dėl ginčijamo sprendimo, kiek tas sprendimas susijęs su pagalbos schema E 2/2005, yra priimtini, ir grąžino šias bylas Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl esmės. Galiausiai Teisingumo Teismas atidėjo bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.
- 21 Bylos T-202/10 RENV ir T-203/10 RENV buvo paskirtos Bendrojo Teismo septintajai kolegijai.
- 22 Kiekvienoje iš šių bylų pagal 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 119 straipsnio 1 dalį Komisija ir ieškovės atitinkamai 2014 m. kovo 27 d. ir balandžio 15 d. pateikė savo rašytines pastabas.
- 23 2014 m. balandžio 25 d. Belgijos Karalystė Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė dokumentus, kuriuose paprašė leisti įstoti į bylas T-202/10 RENV ir T-203/10 RENV palaikyti ieškovių reikalavimų. 2014 m. rugsėjo 2 d. Bendrojo Teismo septintosios kolegijos pirmininko nutartimis Belgijos Karalystei buvo leista įstoti į abi šias bylas palaikyti ieškovių reikalavimų ir leista pateikti savo pastabas per žodinę proceso dalį, remiantis 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalimi.

- 24 2014 m. rugsėjo 2 d. nutartimis *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (T-203/10 RENV, nepaskelbta Rink., EU:T:2014:792) ir *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (T-202/10 RENV, nepaskelbta Rink., EU:T:2014:793) IVBN buvo leista įstoti į kiekvieną iš šių bylų palaikyti Komisijos reikalavimų. Kadangi įstojusi į bylą šalis nepateikė prieštaravimų dėl prašymų užtikrinti konfidencialumą, jai buvo įteikta nekonfidenciali ieškinių versija.
- 25 2014 m. spalio 22 d. IVBN Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė raštus, kuriais informavo Bendrąjį Teismą, kad atsisako pateikti įstojimo į bylas T-202/10 RENV ir T-203/10 RENV paaiškinimus.
- 26 2015 m. gegužės 12 d. nutartimis *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (T-203/10 RENV, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:286) ir *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (T-202/10 RENV, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:287) Bendrasis Teismas atmetė ieškinius kaip akivaizdžiai nepagrįstus. Šios nutartys buvo panaikintos atitinkamai 2017 m. kovo 15 d. sprendimais *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (C-415/15 P, EU:C:2017:216) ir *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-414/15 P, EU:C:2017:215), kuriais Teisingumo Teismas taip pat grąžino bylą Bendrajam Teismui ir atidėjo bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.
- 27 Bylos T-202/10 RENV II ir T-203/10 RENV II buvo paskirtos penktajai Bendrojo Teismo kolegijai.
- 28 Kiekvienoje iš šių bylų pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 217 straipsnio 1 dalį Komisija ir ieškovės atitinkamai 2017 m. gegužės 22 ir 24 d. pateikė savo pastabas dėl proceso eigos. Ieškovės taip pat paprašė galimybės pateikti papildomą pareiškimą raštu pagal Procedūros reglamento 217 straipsnio 3 dalį.
- 29 Kiekvienoje iš šių bylų 2017 m. liepos 26 d. ieškovės Bendrojo Teismo kanceliarijai pateikė papildomą pareiškimą raštu, o Komisija ir IVBN 2017 m. rugsėjo 22 d. pateikė pastabas dėl šio papildomo pareiškimo.
- 30 Bendrojo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos buvo paskirtos naujam teisėjui pranešėjui, posėdžiaujančiam aštuntojoje kolegijoje.
- 31 Atsižvelgdamas į Bendrojo Teismo aštuntosios kolegijos siūlymą ir remdamasis Procedūros reglamento 28 straipsniu, Bendrasis Teismas nusprendė perduoti bylą nagrinėti išplėstinei kolegijai.
- 32 Atsižvelgdamas į teisėjo pranešėjo siūlymą Bendrasis Teismas (aštuntoji išplėstinė kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.
- 33 Išklausus šalis, 2018 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo aštuntosios išplėstinės kolegijos pirmininko nutartimi bylos T-202/10 RENV II ir T-203/10 RENV II buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas galutinis sprendimas pagal Procedūros reglamento 68 straipsnį.
- 34 Šalys buvo išklausytos ir atsakė į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus per 2018 m. birželio 20 d. posėdį.

Šalių reikalavimai

- 35 Ieškovės, palaikomos Belgijos Karalystės, Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

36 Komisija ir IVBN Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 37 Iš pradžių reikia pažymėti, kad 2014 m. vasario 27 d. Sprendimu *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-132/12 P, EU:C:2014:100) Teisingumo Teismas patvirtino 2011 m. gruodžio 16 d. Nutartį *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (T-203/10, nepaskelbta Rink., EU:T:2011:766), kiek joje ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, kiek tas sprendimas susijęs su pagalba N 642/2009, buvo pripažintas nepriimtiniu. Todėl 2011 m. gruodžio 16 d. Nutartis *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (T-203/10, nepaskelbta Rink., EU:T:2011:766) šiuo aspektu tapo galutinė. Dėl šios priežasties nebereikia priimti sprendimo dėl ieškovių nurodytų pagrindų, kuriais prašoma panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su pagalba N 642/2009.
- 38 Taip pat reikia pažymėti, kad 2014 m. vasario 27 d. sprendimuose *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-132/12 P, EU:C:2014:100) ir *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (C-133/12 P, EU:C:2014:105) Teisingumo Teismas nusprendė, kad ieškovių pateikti ieškiniai yra priimtini, kiek juose prašoma panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek tas sprendimas susijęs su pagalbos schema E 2/2005, ir grąžino bylas Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl esmės. Todėl nebereikia nuspręsti dėl šalių argumentų, siejamų su prašymų panaikinti ginčijamą sprendimą priimtiniu, kiek jie susiję su pagalbos schema E 2/2005.
- 39 Grįsdamos savo ieškinius dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, kiek jis susijęs su pagalbos schema E 2/2005, ieškovės nurodo aštuonis pagrindus. Pirmasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai visas priemones pripažino pagalbos schemos dalimi. Antrasis pagrindas grindžiamas tuo, kad ginčijamas sprendimas yra pagrįstas neišsamiu ir akivaizdžiai klaidingu reikšmingų nacionalinės teisės aktų ir faktinių aplinkybių vertinimu. Trečiasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija atliko netikslų ir aplaidų nagrinėjimą, kai padarė išvadą, kad socialinio būsto nuoma asmenims, gaunantiems „palyginti dideles pajamas“, yra būsto bendrovėms patikėtos viešosios paslaugos užduoties dalis. Ketvirtasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą ir piktnaudžiavo savo įgaliojimais, kai reikalavo, kad Nyderlandų valdžios institucijos iš naujo apibrėžtų sąvoką „socialinis būstas“. Penktasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai neatskyrė bendros ekonominės svarbos paslaugos (BESP) apibrėžties nuo jos finansavimo būdo. Šeštasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija, reikalaujama specialios BESP apibrėžties, klaidingai aiškino 2005 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimą 2005/842/EB dėl [SESV 106 straipsnio] 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas (OL L 312, 2005, p. 67). Septintasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija padarė vertinimo klaidą ir pažeidė Sprendimo 2005/842 5 straipsnį, kai nekonstatavo, kad BESP finansavimo būdas yra akivaizdžiai netinkamas. Aštuntasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija piktnaudžiavo esamos pagalbos schemų vertinimo procedūra, kai pagal šią procedūrą nustatė pastatų, kurie gali būti pripažinti „socialiniais pastatais“, baigtinį sąrašą.
- 40 Iš pradžių reikia pažymėti, kad antruoju–septintuoju pagrindais ieškovės iš esmės ginčija rašto pagal 17 straipsnį turinį, o ne ginčijamame sprendime pateiktą Komisijos vertinimą.

- 41 Vis dėlto Teisingumo Teismas nusprendė, jog kadangi raštas pagal 17 straipsnį yra pirmas ginčijamo sprendimo rengimo etapas, ieškovėms negali būti draudžiama remtis šiame rašte pateikto vertinimo neteisėtumu grindžiant jų ieškinį dėl ginčijamo sprendimo (2017 m. kovo 15 d. sprendimų *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija*, C-414/15 P, EU:C:2017:215, 48 punktas ir *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija*, C-415/15 P, EU:C:2017:216, 48 punktas).
- 42 Todėl Bendrasis Teismas išnagrinės visus ieškovių nurodytus pagrindus.

Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai visas priemones pripažino pagalbos schemas dalimi

- 43 Iš pradžių reikia pažymėti, kad, Komisijai 2010 m. rugpjūčio 30 d. priėmus keičiantį sprendimą, ieškovės dublike atsisakė savo argumentų, susijusių su ginčijamame sprendime nurodyta d priemone, t. y. teise skolintis iš *Bank Nederlandse Gemeenten*.
- 44 Pateikdamos pirmąjį pagrindą ieškovės teigia, kad Komisija klaidingai pripažino c priemonę, susijusią su savivaldybių vykdomu sklypų pardavimu mažesne nei rinkos kaina (toliau – c priemonė), pagalbos schemas, t. y. Nyderlandų socialinio būsto finansavimo sistemos, dalimi. Jos tvirtina, kad šios priemonės negalima laikyti esamos pagalbos schemas dalimi, nes ji nėra sisteminė ir nėra numatyta būsto bendrovėms taikytinuose Nyderlandų teisės aktuose, o Komisija pateikia nuorodą tik į skundus, susijusius su individualios pagalbos atvejais. Priešingai, nei teigia Komisija, iš Nyderlandų valdžios institucijų pranešimo nematyti, kad susitarimai dėl sklypų kainų buvo sudaromi reguliariai ar kad juose sistemingai buvo nustatoma pardavimo kaina, kuri mažesnė už rinkos kainą.
- 45 Anot ieškovių, pagal SESV 108 straipsnio 1 dalį Komisija turi kompetenciją nuolat nagrinėti esamos pagalbos schemas, tačiau ji neturi tokios kompetencijos individualios pagalbos atvejais. Jos mano, kad Komisija negalėjo nagrinėti c priemonės pagal Reglamento Nr. 659/1999 17–19 straipsniuose numatytą procedūrą, bet turėjo nagrinėti skunduose nurodytus individualius atvejus pagal procedūrą, numatytą SESV 108 straipsnio 2 dalyje. Komisija esą viršijo savo įgaliojimus, kai šią priemonę įtraukė į pagalbos schemas suderinamumo su vidaus rinka nagrinėjimą.
- 46 Šiame pirmajame pagrinde ieškovės iš esmės teigia, kad Komisija viršijo savo įgaliojimus, kai c priemonę nagrinėjo pagal esamai pagalbai taikomą procedūrą, nors ši priemonė nėra valstybės pagalbos, skiriamos būsto bendrovėms, bendros sistemos dalis – šią priemonę ji esą turėjo nagrinėti pagal individualiai pagalbai taikytiną procedūrą.
- 47 Kiek tai susiję su c priemone, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad būsto bendrovių veikla, be kita ko, apima nuomai ar pardavimui skirtų butų, pastatų bendriesiems visuomenės interesams tenkinti, komercinių patalpų ir kitos vietos infrastruktūros statybą. Komisija pažymi, kad būsto bendrovės imasi veiklos kaip projektų vystytojos ir šiuo aspektu prisiima atsakomybę už visą projektą nuo pradžios iki pabaigos. Ji mano, kad vykdydamos šią veiklą būsto bendrovės konkuruoja su privačiais nekilnojamojo turto projektų vystytojais ir kad todėl jas reikia laikyti ekonominę veiklą vykdančiomis įmonėmis.
- 48 Komisija teigia, kad c priemonė yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnį, motyvuodama tuo, kad ji akivaizdžiai suteikia būsto bendrovėms pranašumą – joms nereikia įsigyti sklypų rinkos kaina, kad tai akivaizdžiai yra valstybės priemonė (sklypus parduoda savivaldybės), kuri yra atrankinio pobūdžio, nes taikoma tik būsto bendrovėms, ir kad tai yra valstybės lėšų perdavimas netenkant galimybės užsidirbti. Be to, ši priemonė iškraipo konkurenciją ir paveikia valstybių narių tarpusavio prekybą.

- 49 Pirma, reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio d punktą pagalbos schema – „tai bet kuris teisės aktas, pagal kurį bendrai ir abstrakčiai teisės aktuose apibrėžtomis įmonėms netaikant kitų įgyvendinimo priemonių galima teikti individualią pagalbą, ir bet kuris teisės aktas, pagal kurį vienai arba kelioms įmonėms gali būti teikiama su konkrečiu projektu nesusijusi ir neribotam laikotarpiui skirta pagalba, ir (arba) neriboto dydžio pagalba“.
- 50 Iš šio punkto matyti, jog dėl to, kad yra suteikta individuali pagalba, negalima atmesti galimybės, jog egzistuoja schema, pagal kurią ši pagalba suteikiama. Priešingai, nei teigia ieškovės, tai, kad Komisija gavo skundų dėl sklypų individualių pardavimų žemesnėmis nei rinkos kainomis, nepaneigia pagalbos schemos, pagal kurią ši individuali pagalba buvo suteikta, egzistavimo.
- 51 Antra, kalbant apie ieškovių argumentą, kad atsižvelgiant į tai, jog ši priemonė nenumatyta teisės aktuose, ji negali būti pagalbos schemos dalis, pakanka pažymėti, kad teisės normos, kaip pagalbos schemos pagrindo, egzistavimo neapima pagalbos schemos apibrėžtis, pateikta Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio d punkte.
- 52 Be to, pažymėtina, jog ieškovių argumentai prieštarauja Nyderlandų valdžios institucijų pranešime Komisijai pateiktiems samprotavimams, kad daugelio Nyderlandų savivaldybių sudaryti susitarimai dėl sklypų pardavimo lengvatinėmis kainomis būsto bendrovėms yra priemonė, priklausanti būsto bendrovių finansavimo sistemai.
- 53 Tame pranešime Nyderlandų valdžios institucijos nurodė, kad sklypų pardavimas žemesnėmis nei rinkos kainomis neabejotinai nepatenka į taikytinų įstatymų ar kitų teisės aktų sritį, tačiau jis numatytas paslaugų susitarimuose, kuriuos savivaldybės sistemai sudaro su būsto bendrovėmis. Jos pažymėjo, kad ši praktika neatitinka rekomendacijų, Komisijos nustatytų Pranešime dėl valstybės pagalbos elementų valdžios institucijoms parduodant sklypus ir pastatus (OL C 209, 1997, p. 3), leidžiančių nekvalifikuoti kaip valstybės pagalbos.
- 54 Tai, kad praktika, kai savivaldybės parduoda būsto bendrovėms sklypus žemesnėmis nei rinkos kainomis, kartojosi, rodo ir dokumentai, kuriuos Komisija pateikė tripliko priede. Tarp šių dokumentų yra kelių Nyderlandų savivaldybių aplinkraščiai dėl jų praktikos sklypų kainų srityje, iš kurių matyti, kad šios savivaldybės taiko žemesnes nei rinkos kainas parduodamos socialiniams būstams statyti skirtus sklypus.
- 55 Trečia, ieškovės tvirtina, kad Komisija turėjo įrodyti, jog c priemonė egzistavo prieš įsigaliojant Sutarčiams, kad ją būtų galima pripažinti esamos pagalbos schemos dalimi.
- 56 Šiuo aspektu iš valdžios institucijų nuo 1900 m. taikytos politikos būsto statybai skirtų sklypų srityje istorinės analizės, kurią Komisija pateikė kaip tripliko priedą, matyti, kad jau 1952 m. valdžios institucijos kišosi nustatant socialinių būstų statybai skirtų sklypų kainas, nustatydamos viršutinę ribą.
- 57 Ketvirta, ieškovės priduria, kad Komisija nesilaikė procedūros dėl esamos pagalbos, nes c priemonė nebuvo paminėta rašte pagal 17 straipsnį – apie ją pirmą kartą užsiminta ginčijamame sprendime.
- 58 Pakanka priminti, kad c priemonė buvo nurodyta pranešime, taigi tiek Komisija, tiek Nyderlandų valdžios institucijos ją laikė pagalbos priemone, priklausančia būsto bendrovių finansavimo sistemai.
- 59 Be to, ieškovės nepaaiškina, kokių pasekmių turi tai, kad c priemonė nebuvo aiškiai paminėta rašte pagal 17 straipsnį, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad ginčijamame sprendime c priemonė buvo laikoma suderinama su vidaus rinka.
- 60 Todėl joks ieškovių argumentas negali paneigti c priemonės kvalifikavimo kaip priemonės, kurią apima pagalbos schema, susijusi su būsto bendrovių finansavimo sistema, ir neįrodo, kad Komisija viršijo savo įgaliojimus, kai šią priemonę nagrinėjo kartu su esamos būsto bendrovių finansavimo pagalbos schema.

- 61 Galiausiai reikia pridurti, kad dublike ieškovės teigia, jog savivaldybės su visais sklypų įgijėjais, o ne tik su būsto bendrovėmis sudaro sutartis, kuriose numatytas sklypo kainos sumažinimas mainais į tam tikrus išpareigojimus. Jos taip pat tvirtina, kad jei sklypas skirtas nuomojamo socialinio būsto statyboms, jo likutinė vertė yra mažesnė. Todėl netenkinama viena iš pripažinimo valstybės pagalba sąlygų.
- 62 Šis argumentas, kuris pirmą kartą pateiktas dublike ir kuriuo ieškovės teigia, kad c priemonė nėra valstybės pagalba, iš esmės yra naujas pagrindas, grindžiamas SESV 107 straipsnio pažeidimu.
- 63 Iš Procedūros reglamento 84 straipsnio 1 dalies matyti, kad vykstant procesui negalima remtis naujais pagrindais, nebent jie pagrindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui, arba tai yra anksčiau tiesiogiai ar netiesiogiai ieškinyje nurodyto pagrindo išplėtojimas, turintis glaudų ryšį su tuo pagrindu (žr. 2017 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *von Blumenthal ir kt. / EIB*, T-558/16, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:827 48 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 64 Kadangi ieškovės tik dubliko etape nurodė pagrindą, kuriuo ginčijamas priemonės c kvalifikavimas kaip valstybės pagalbos, jis nėra grindžiamas aplinkybėmis, kurios tapo žinomos po to, kai ieškinyje buvo pareikštas, ir tai nėra ieškinyje pateikto pagrindo išplėtojimas, jį reikia atmesti kaip pateiktą pavėluotai, taigi kaip nepriimtina.
- 65 Bet kuriuo atveju, kaip pažymi Komisija, pateikdamos šį argumentą ieškovės kalba apie kitas priemones, kuriomis tam tikriems įgijėjams sumažinamos sklypų kainos mainais į išpareigojimus, susijusius su mažai energijos naudojančio būsto statyba ar pardavimu pirmą kartą būstą išigyjantiems asmenims. Šios priemonės, kaip ir nuoroda į likutinę sklypų vertę, skiriasi nuo savivaldybių praktikos parduoti sklypus būsto bendrovėms žemesnėmis nei rinkos kainomis.
- 66 Todėl pirmąjį pagrindą reikia atmesti.
- 67 Siekdamas išsamumo Bendrasis Teismas kelia klausimą, kodėl ieškovės yra suinteresuotos pateikti šį pagrindą ir tvirtinti, kad Komisija viršijo savo įgaliojimus, kai c priemonės suderinamumą nagrinėjo kartu su būsto bendrovių finansavimo bendra sistema. Iš tiesų reikia priminti, kad ieškovės gauna naudos iš esamos pagalbos sistemos, kuriai priklauso c priemonė ir kurią Komisija pripažino suderinama su vidaus rinka pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį. Taip pat galima kelti klausimą dėl to, kokį interesą ieškovės turi tvirtindamos, kad šios priemonės suderinamumas turi būti vertinamas pagal kitokią procedūrą, kurios rezultatas galėjo būti kitoks, t. y. sprendimas, kad priemonė nesuderinama.

Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad ginčijamas sprendimas yra pagrįstas neišsamiu ir akivaizdžiai klaidingu reikšmingų nacionalinės teisės aktų ir faktinių aplinkybių vertinimu

- 68 Ieškovės teigia, kad Komisija ginčijamame sprendime neįrodė, jog Nyderlandų socialinio būsto finansavimo sistemoje buvo padaryta akivaizdi klaida, todėl piktnaudžiavo savo įgaliojimais pradėdama procedūrą, numatytą Reglamento Nr. 659/1999 17 straipsnyje, ir reikalaudama veiksmingų priemonių.
- 69 Jos tvirtina, visų pirma savo papildomame pareiškime, kad, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, Komisija gali ginčyti valstybės narės pateiktą BEP apibrėžtį tik jei įrodo akivaizdžią klaidą, atsižvelgdama į valstybės narės turimą didelę diskreciją. Jos kaltina Komisiją tuo, kad rašte pagal 17 straipsnį ši tik konstatavo, jog galimybę išnuomoti socialinį būstą asmenims, gaunantiems „palyginti dideles pajamas“, reikia laikyti akivaizdžia klaida. Komisija esą neišnagrinėjo Nyderlandų reikšmingų teisės aktų. Tame rašte Komisija tik konstatavo, kad BEP nebuvo pakankami aiškiai apibrėžta, nes ji susijusi su visomis pajamų kategorijomis.

- 70 Anot ieškovių, pradinėje Nyderlandų sistemoje sąvokos „socialinis būstas“ apibrėžtis buvo aiškiai apribota ir apėmė ne visas pajamų kategorijas. Komisija esą neatsižvelgė į tai, kad būsto bendrovės turi teisinę pareigą pirmenybę teikti asmenų kategorijai, kuri apibrėžiama kaip asmenų, kurių pajamos neleidžia jiems savarankiškai įsigyti tinkamo būsto, kategorija.
- 71 Jos priduria, kad Komisija negali apsiriboti teiginiu, jog BESP nebuvo pakankamai aiškiai apibrėžta, bet turi tai įrodyti ir nuodyti, kokių priemonių valstybė turi imtis, kad būtų laikomasi Sutarties. Nei iš ginčijamo sprendimo, nei iš rašto pagal 17 straipsnį nematyti, kad Komisija išnagrinėjo būsto bendrovių teikiamos BESP apibrėžtį, ir atrodo, kad ji rėmėsi tik tuo, kad nenustatyta viršutinė pajamų riba.
- 72 Iš pradžių reikia priminti, kad, pirma, pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 107 straipsnio 1 dalis netaikoma esant valstybės įsikišimui, laikomam kompensacija už paslaugas, kurias teikia šią kompensaciją gaunančios įmonės, vykdydamos savo su viešąja paslauga susijusius išsipareigojimus, todėl šios įmonės realiai negauna jokios finansinės naudos ir dėl minėtos įsikišimo priemonės neatsiduria palankesnėje konkurencinėje padėtyje, palyginti su kitomis konkuruojančiomis įmonėmis (žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Comunidad Autónoma del País Vasco ir kt.* / Komisija, C-66/16 P–C-69/16 P, EU:C:2017:999, 45 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 73 Vis dėlto, kad konkrečiu atveju tokia kompensacija nebūtų kvalifikuojama kaip valstybės pagalba, turi būti tenkinamos 2003 m. liepos 24 d. Sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415) 88–93 punktuose nurodytos sąlygos. Pirma, įmonei gavėjai turi būti iš tikrųjų pavesta vykdyti su viešąja paslauga susijusius išsipareigojimus, o šie išsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti. Antra, turi būti iš anksto, objektyviai ir skaidriai apibrėžti rodikliai, kuriais remiantis apskaičiuojama kompensacija. Trečia, kompensacija negali viršyti to, kas būtina, siekiant padengti visas išlaidas ar jų dalį, kurių patiriama vykdant su viešąja paslauga susijusius išsipareigojimus. Ketvirta, reikalingos kompensacijos dydis turi būti nustatytas remiantis išlaidų, kurių gerai valdoma ir pakankamai priemonių su viešąja paslauga susijusiems išsipareigojimams vykdyti turinti tipinė įmonė būtų patyrusi vykdydama šiuos išsipareigojimus, analize (2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Comunidad Autónoma del País Vasco ir kt.* / Komisija, C-66/16 P–C-69/16 P, EU:C:2017:999, 46 ir 47 punktai).
- 74 Tuo remiantis darytina išvada, kad kai valstybės priemonė neatitinka vienos ar kelių šio sprendimo 73 punkte nurodytų sąlygų, ji turi būti laikoma valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Comunidad Autónoma del País Vasco ir kt.* / Komisija, C-66/16 P–C-69/16 P, EU:C:2017:999, 48 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 2003 m. liepos 24 d. Sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 94 punktą).
- 75 Kita vertus, SESV 106 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad įmonėms, kurioms yra patikėta administruoti bendros ekonominės svarbos paslaugas, Sutartyse nustatytos taisyklės, visų pirma, konkurencijos taisyklės, taikomos, jeigu jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patikėtų specialių užduočių, ir kad prekybos plėtrai neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Sąjungos interesui.
- 76 Kiek tai susiję su 2003 m. liepos 24 d. Sprendimu *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415) suformuotoje jurisprudencijoje nustatytų sąlygų ir pagalbos priemonės tyrimo pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį santykiu, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad šioje jurisprudencijoje nustatytų sąlygų tenkinimo patikrinimas atliekamas pirmiau, t. y. nagrinėjant klausimą, ar aptariama priemonė turi būti kvalifikuojama kaip valstybės pagalba. Šis klausimas iš tiesų yra nagrinėjamas pirmiau, nei atliekamas patikrinimas, jei būtina, ar nesuderinama pagalba vis dėlto yra reikalinga vykdant užduotį, priskirtą aptariamą priemonę gaunančiai įmonei, kaip tai suprantama pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį (2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Comunidad Autónoma del País*

- Vasco ir kt. / Komisija, C-66/16 P–C-69/16 P, EU:C:2017:999, 55 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2017 m. kovo 8 d. Sprendimo *Viasat Broadcasting UK / Komisija, C-660/15 P, EU:C:2017:178, 34 punktą).**
- 77 2003 m. liepos 24 d. Sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415)* sąlygomis ir sąlygomis, kurių reikia, kad būtų taikoma SESV 106 straipsnio 2 dalis, iš principo siekiama skirtingų tikslų, tačiau minėtame sprendime nustatyta pirmoji sąlyga, kad įmonei gavėjai turi būti iš tikrųjų pavesta vykdyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, o šie įsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, taip pat taikoma tuo atveju, kai turi būti taikoma SESV 106 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis (žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Comunidad Autónoma del País Vasco ir kt. / Komisija, C-66/16 P – C-69/16 P, EU:C:2017:999, 56 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).*
- 78 Taigi turint tai omenyje darytina išvada, kad tiek pagal pirmąją sąlygą, Teisingumo Teismo nustatytą 2003 m. liepos 24 d. Sprendime *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415)*, tiek pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad atitinkamam ūkio subjektui viešosios valdžios aktu būtų pavesta teikti BEP ir jame būtų aiškiai apibrėžti su BEP susiję atitinkami įsipareigojimai (žr. 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *BUPA ir kt. / Komisija, T-289/03, EU:T:2008:29, 181 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).*
- 79 Šiuo klausimu, remiantis suformuota jurisprudencija, valstybės narės turi didelę diskreciją apibrėžti tai, ką jos laiko BEP, ir todėl tai, kaip valstybė narė apibrėžia šias paslaugas, Komisija gali ginčyti tik akivaizdžios klaidos atveju (žr. 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *BUPA ir kt. / Komisija, T-289/03, EU:T:2008:29, 166 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2017 m. kovo 1 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija, T-366/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:135, 92 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).**
- 80 Todėl valstybės narės teisė apibrėžti BEP negali būti savavališkai įgyvendinama vien tik siekiant, kad konkrečiam sektoriui nebūtų taikomos konkurencijos taisyklės (2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *BUPA ir kt. / Komisija, T-289/03, EU:T:2008:29, 168 punktas ir 2017 m. kovo 1 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija, T-366/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:135, 93 punktas).**
- 81 Reikia pridurti, kad nors valstybės narė turi didelę diskreciją apibrėžti tai, ką ji laiko BEP, vis dėlto tai neatleidžia jos nuo pareigos teisiškai įrodyti, kad šios apibrėžties apimtis yra būtina ir proporcinga realiam viešosios paslaugos poreikiui. Tai, kad valstybė narė neįrodė, jog šie kriterijai yra įvykdyti, arba jų nepaisymas gali reikšti akivaizdžią vertinimo klaidą, į kurią Komisija turi atsižvelgti (2017 m. kovo 1 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija, T-366/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:135, 105 punktas).*
- 82 Galiausiai reikia pažymėti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, atsižvelgiant, viena vertus, į didelę diskreciją, kurią turi valstybės narės apibrėždamos BEP užduotį ir jos įvykdymo sąlygas, ir, kita vertus, į akivaizdžią klaidą apribotos kontrolės, kurią šiuo atžvilgiu yra įgaliota atlikti Komisija, apimtį, Komisijos vertinimo kontrolė, kurią turi atlikti Bendrasis Teismas, taip pat negali peržengti šios ribos, taigi ši kontrolė turi apsiriboti patikrinimu, ar Komisija teisingai konstatavo, kad valstybė narė padarė akivaizdžią klaidą, arba atmetė tokios klaidos buvimą (žr. 2017 m. kovo 1 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija, T-366/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:135, 106 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).*
- 83 Be to, 2005 m. Komisija priėmė Bendrijos programą dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (OL C 297, 2005, p. 4; toliau – 2005 m. programa), kuria siekiama patikslinti, kokiomis sąlygomis ši valstybės pagalba gali būti suderinama su vidaus rinka pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį. Šios programos 12 punkte Komisija priminė, kad užduotis administruoti BEP atitinkamai įmonei turi būti patikėta vienu ar keliais oficialiais aktais, kurių formą gali nustatyti kiekviena valstybė narė, ir kad šiuose aktuose, be kita ko, turi būti tiksliai nurodytas su viešąją paslaugą susijusių įsipareigojimų pobūdis.

- 84 Sprendime 2005/842 yra išdėstytos sąlygos, kurioms esant valstybės pagalba kompensacijos už viešąją paslaugą forma, skirta tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta užduotis administruoti BESP, turi būti laikoma suderinama su vidaus rinka ir jai netaikomas išankstinio informavimo reikalavimas. Pagal Sprendimo 2005/842 2 straipsnio 1 dalies b punktą tas sprendimas, be kita ko, taikomas kompensacijai už viešąją paslaugą, skiriamai socialinį būstą teikiančioms įmonėms, užsiimančioms veikla, kurią atitinkama valstybė narė laiko BESP.
- 85 Minėtame sprendime primenami jurisprudencijoje nustatyti reikalavimai. Kiek tai susiję su kompensacija už viešąją paslaugą, jo 7 konstatuojamojoje dalyje teigiama:
- „Tokia pagalba gali būti pripažinta suderinama su Sutartimi, tik jei ji yra skiriama siekiant užtikrinti paslaugų, kurios, kaip apibrėžta [SESV 106 straipsnio] 2 dalyje, yra laikomos bendros ekonominės svarbos paslaugomis, teikimą. Teismų praktika aiškiai rodo, kad, išskyrus sektorius, kuriuos reglamentuoja [Sąjungos] taisyklės, valstybės narės turi didelę veiksmų laisvę nustatyti, kurias paslaugas priskirti bendros ekonominės svarbos paslaugoms. Taigi, išskyrus sektorius, kuriuos reglamentuoja [Sąjungos] taisyklės, Komisijos užduotis yra užtikrinti, kad apibrėžiant bendros ekonominės svarbos paslaugas nebūtų daroma akivaizdžių klaidų.“
- 86 Sprendimo 2005/842 16 konstatuojamojoje dalyje Komisija, be kita ko, pažymėjo, kad socialinio būsto įmonės, kurioms patikėta užduotis teikti BESP, pasižymi tam tikromis ypatybėmis, į kurias būtina atsižvelgti. Iš šios konstatuojamosios dalies matyti, kad „įmonėms, teikiančioms socialinį būstą socialiai remtiniams ar pažeidžiamiems asmenims, kurie dėl mokumo apribojimo negali susirasti būsto rinkos sąlygomis, turėtų būti sudaryta galimybė pasinaudoti šiame sprendime numatyta nuostata dėl išankstinio informavimo reikalavimo netaikymo, net jei jų gaunama kompensacijos suma viršija šiame sprendime numatytas ribas, jei teikiamos paslaugos yra laikomos bendros ekonominės svarbos paslaugomis.“
- 87 Be to, ieškovių minimo *Woningwet* (1901 m. Nyderlandų įstatymas dėl būsto) 70c straipsnio 1 dalyje numatyta, kad būsto bendrovėms yra patikėta užduotis pirmenybės tvarka apgyvendinti asmenis, kurie dėl savo pajamų ar kitų aplinkybių susiduria su sunkumais ieškodami tinkamo būsto. Skirdamos savo administruojamus būstus už proporcingai sumažintą nuomos mokestį būsto bendrovės privalo kiek įmanoma pirmenybę teikti būsto laukiantiems asmenims, įtrauktiems į šiuos būstus gauti galinčių asmenų sąrašus, atsižvelgiant į jų pajamas.
- 88 Rašte pagal 17 straipsnį Komisija pareiškė preliminarią savo poziciją dėl BESP apibrėžties ir nurodė turinti abejonių dėl to, ar galima sutikti su būsto bendrovių teikiamos viešosios paslaugos apibrėžtimi, pateikta Nyderlandų teisės aktuose, nes ši apibrėžtis nėra pakankamai aiški ir joje galėjo būti padaryta akivaizdžių klaidų.
- 89 Šiuo klausimu ji pažymėjo:
- „Kai būsto bendrovės nuomoja būstus, jos yra teisiškai įpareigtos teikti pirmenybę asmenims, susiduriantiems su sunkumais ieškant tinkamo būsto (dėl mažų pajamų ar kitų aplinkybių). Vis dėlto būsto bendrovių veikla nėra apribota socialiai remtiniais asmenimis. Kai turi perteklinių pajėgumų, būsto bendrovės nuomoja būstus palyginti dideles pajamas gaunantiems asmenims, taip padarydamos žalą savo komerciniams konkurentams, kuriems netaikomos valstybės priemonės. Galimybė nuomoti būstus didesnes pajamas gaunančių asmenų grupėms ar įmonėms turi būti laikoma akivaizdžia klaida apibrėžiant viešąją paslaugą. Problemos neišsprendžia Nyderlandų valdžios institucijų pasiūlytas sprendimas sumažinti būstų, kurie gali būti laikomi „socialiniais būstais“, maksimalią vertę.“
- 90 Komisija mano, jog kadangi viešoji paslauga yra socialinio pobūdžio, būsto bendrovių veiklos apibrėžimas turi turėti tiesioginį ryšį su socialiai remtiniais namų ūkiais, o ne tik su maksimalia būstų verte.

- 91 Kaip Komisija pažymėjo ginčijamame sprendime, rašte pagal 17 straipsnį ji Nyderlandų valdžios institucijoms iš pradžių nurodė, kad jos turi taip pakeisti būsto bendrovėms patikėtos užduoties teikti viešąją paslaugą apibrėžtį, kad socialinis būstas būtų skirtas remtinų asmenų arba socialiai remtinų grupių aiškiai apibrėžtai tikslinei grupei.
- 92 Ji taip pat nurodė, kad „aprūpinimas socialiniu būstu galėtų būti bendrosios ekonominės svarbos paslauga, jei jis būtų apribotas remtinų piliečių arba socialiai remtinų grupių tiksline grupe, suprantant, kad valstybės narės turi didelę diskreciją nustatyti tikslinės grupės dydį ir konkrečias tikslinių grupių sistemos taikymo sąlygas“. Ji pridūrė, kad „rašte pagal 17 straipsnį <...> ji buvo išreiškusi savo preliminarį poziciją, kurioje kėlė klausimą, ar viešosios paslaugos apibrėžtis yra pakankamai aiški ir ar buvo padaryta akivaizdi klaida su socialiniu būstu susijusia veikla pripažįstant būstų nuomą grupėms, atstovaujančioms visus pajamų lygius“.
- 93 Taigi iš rašto pagal 17 straipsnį matyti, kad, priešingai, nei teigia ieškovės, būtent atsižvelgdama į su socialiniu būstu susijusią BESP apibrėžtį, pateiktą Nyderlandų teisės aktuose, Komisija padarė išvadą, kad ši apibrėžtis neatitinka aiškumo reikalavimo. Komisija manė, kad teisės aktuose nustatyta pareiga teikti „pirmenybę asmenims, susiduriantiems su sunkumais ieškant tinkamo būsto“, neleidžia pakankamai tiksliai apibrėžti tikslinės grupės, kuriai skirti socialiniai būstai.
- 94 Priešingai, nei teigia ieškovės, viena vertus, Komisija neteigė, kad BESP apibrėžtis nėra pakankamai tiksli dėl viršutinės pajamų ribos nebuvimo, ir, kita vertus, teisės aktų nuostatos, susijusios su būsto bendrovių kontroliavimu, nėra reikšmingos kalbant apie tai, ar jų užduotis yra pakankamai teisiškai apibrėžta.
- 95 Taigi, iš rašto pagal 17 straipsnį matyti, kad Komisija Nyderlandų valdžios institucijoms nurodė, jog tikslaus būsto bendrovėms patikėtos užduoties apibrėžimo nebuvimas yra akivaizdi BESP apibrėžties klaida.
- 96 Šiuo aspektu reikia priminti, kad, remiantis Reglamento Nr. 659/1999 17 straipsnio 2 dalimi, šiame rašte yra pateikta preliminarinė Komisijos išvada, dėl kurios nacionalinės valdžios institucijos prašomos pateikti savo pastabas. Taigi, per bendradarbiavimo procedūrą nacionalinės valdžios institucijos turėjo galimybę užginčyti šią Komisijos išvadą, įrodydamos, kad su socialiniu būstu susijusi BESP apibrėžtis yra pakankamai tiksli ir joje nėra padaryta akivaizdžios klaidos.
- 97 Pagal šio sprendimo 81 punkte nurodytą jurisprudenciją Nyderlandų valdžios institucijos turėjo teisiškai įrodyti, kad būsto bendrovėms patikėtos užduoties teikti BESP apimtį yra būtina ir proporcinga realiam viešosios paslaugos poreikiui. Taigi jos turėjo įrodyti, kad būsto bendrovėms patikėtos užduoties apibrėžtis yra pakankamai tiksli, kad būtų laikomasi su socialiniu būstu susijusios BESP tikslo, kuris, kaip nurodyta Sprendime 2005/842, yra aprūpinti būstu remtinus asmenis ar socialiai pažeidžiamų asmenų grupes, kurie dėl mokumo apribojimo negali susirasti būsto rinkos sąlygomis.
- 98 Priešingai, nei teigia ieškovės, iš jurisprudencijos matyti, kad pareiga įrodyti, jog BESP yra pakankamai aiškiai apibrėžta, tenka nacionalinėms valdžios institucijoms.
- 99 Iš šio sprendimo 81 punkte nurodytos jurisprudencijos taip pat matyti, kad tai, jog valstybė narė neįrodė, kad kriterijai įvykdyti, gali reikšti akivaizdžią vertinimo klaidą. Taip yra juo labiau tuo atveju, kai, kaip šioje byloje, Nyderlandų valdžios institucijos sutiko, kad BESP užduotis nėra pakankamai tiksliai apibrėžta.
- 100 2005 m. rugsėjo 6 d. rašte, atsakydama į raštą pagal 17 straipsnį, Nyderlandų vyriausybė paminėjo „Komisijos abejones dėl esamos būsto bendrovių finansavimo sistemos, kuri pripažinta esama pagalba, suderinamumo su vidaus rinka, nes viešosios paslaugos apibrėžtis yra nepakankamai aiški ir joje galimai

yra padaryta akivaizdžių klaidų“, ir tai, kad „Nyderlandų paprašyta imtis reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad apibrėžtis turėtų tiesioginę sąsają su socialiai remtiniais namų ūkiais“. Reikia pažymėti, kad Nyderlandų vyriausybė neginčijo šių vertinimų.

- 101 Kita vertus, Nyderlandų vyriausybė pripažino, kad „būsto bendrovės, kurios pirmenybės tvarka, tačiau neišimtinai turi apgyvendinti socialiai remtinus asmenis, taip pat gali (ribotai) išnuomoti būstus asmenims / namų ūkiams, kurių pajamos didesnės už šios tikslinės grupės pajamas“, ir kad „nuoma šiai nesocialinei tikslinei grupei (iš tiesų) nėra vykdoma rinkos kainomis“. Ji pažymėjo, kad „teisės aktai, kuriuose vienu ar kitu būdu (administraciniu būdu ir (arba) atskira teisine forma) bus daromas skirtumas tarp komercinės ir esminės (BESP) veiklos tam, kad būtų apribota parama esminei veiklai, yra principas, lemiantis šio rašto pradžioje bendrais bruožais išdėstytus pokyčius, dėl to turi būti atsakyta į kaltinimus, o valstybės pagalba iš esmės turi būti apribota būsto suteikimu tikslinei grupei“.
- 102 Tarp priemonių, kurias Nyderlandų vyriausybė pasiūlė 2009 m. gruodžio 3 d. rašte, yra socialiai remtinų namų ūkių tikslinės grupės apibrėžimas kaip „kandidatų gauti būstą, kurių pajamos neviršija 33 000 EUR“. Ji taip pat pasiūlė:

„Turi būti užtikrinta, kad 90 % kiekvienos būsto bendrovės būstų bus skirta tiems kandidatams gauti būstą, kurie tikslinei grupei priklauso skyrimo momentu. Likę 10 % bus skirti atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, apimančius socialinės pirmenybės elementą. Pirmenybė teikiama tiems asmenims, kurių pajamos viršija viršutinę ribą, tačiau juos galima laikyti tais, kuriems reikia socialinės paramos, pavyzdžiui, daugiavaikės šeimos ir kitos teisės aktuose apibrėžtos kategorijos.“

- 103 Šiuo aspektu reikia atmesti ieškovių dublike subsidiariai pateiktą argumentą, kad sutikdama su šiais įsipareigojimais, leidžiančiais 10 % socialinių būstų išnuomoti netaikant viršutinės pajamų ribos, Komisija pripažino, kad iš būsto bendrovių negalima reikalauti, kad būstą suteiktų išimtinai (o ne pirmiausia) remtiniams asmenims. Iš tiesų šis argumentas grindžiamas klaidingu Komisijos išvados, pateiktos rašte pagal 17 straipsnį, supratimu. Komisija laikėsi nuomonės ne kad BESP apibrėžtyje buvo padaryta akivaizdi klaida, nes joje nebuvo numatyta, kad būsto bendrovės būstus turi nuomoti „išimtinai“ remtiniams asmenims, bet kad ji buvo netiksli, nes joje numatyta, kad nuomojant reikia „teikti pirmenybę asmenims, susiduriantiems su sunkumais ieškant tinkamo būsto“, tačiau ši tikslinė remtinų asmenų grupė neapibrėžta.
- 104 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Komisija teisiškai įrodė, jog su socialiniu būstu susijusios BESP, kurią teikti patikėta būsto bendrovėms, apibrėžtyje yra padaryta akivaizdi klaida, ir kad ji nepiktnaudžiavo įgaliojimais išsiųsdama raštą pagal 17 straipsnį.
- 105 Taigi antrasis pagrindas turi būti atmestas.

Dėl trečiojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija atliko netikslų ir aplaidų nagrinėjimą, kai padarė išvadą, kad socialinio būsto nuoma asmenims, gaunantiems „palyginti dideles pajamas“, yra būsto bendrovėms patikėtos viešosios paslaugos užduoties dalis

- 106 Ieškovės teigia, kad Komisija pažeidė pareigą motyvuoti, kai ginčijamame sprendime neapibrėžė sąvokos „palyginti didelės pajamos“, kurios vaidmuo jos vertinime buvo lemiamas. Jos tvirtina, kad vien tai, jog būsto bendrovės, be viešosios paslaugos užduoties, vykdo ir papildomą veiklą, kurią sudaro būstų nuoma namų ūkiams, gaunantiems „palyginti dideles pajamas“ (neatsižvelgiant į tai, kaip Komisija apibrėžia šią sąvoką), neleidžia šiai institucijai daryti išvados, kad BESP apibrėžtyje yra padaryta akivaizdi klaida. Komisija neįrodė, kad būsto bendrovės gavo finansinę paramą už šią papildomą veiklą.

- 107 Dublike ieškovės teigia, kad rašte pagal 17 straipsnį akivaizdi BESP apibrėžties klaida Komisijos apibūdinama kaip būsto bendrovių galimybė išnuomoti būstus namų ūkiams, gaunantiems „palyginti dideles pajamas“, o ne, kaip tvirtina Komisija, kaip tai, kad pirminėje sistemoje nebuvo pakankamų garantijų, užkertančių kelią būsto bendrovėms panaudoti valstybės pagalbą savo papildomai komercinei veiklai. Komisija ginčijamame sprendime pakankamai nepagrindė nei sąvokos „palyginti didelės pajamos“, nei to, kad būstų nuoma tokias pajamas gaunantiems asmenims yra būsto bendrovėms patikėtos viešosios paslaugos užduoties dalis. Bet kuriuo atveju Komisija esą nepagrindė to, kad gali būti suteiktos kryžminės subsidijos.
- 108 Iš pradžių reikia pažymėti, kad dublike ieškovės nurodo, jog šiame pagrinde kalbama apie rašto pagal 17 straipsnį ištrauką, kurioje nurodyta:
- „Kai turi perteklinių pajėgumų, būsto bendrovės nuomoja būstus palyginti dideles pajamas gaunantiems asmenims, taip padarydamos žalą savo komerciniams konkurentams, kuriems netaikomos valstybės priemonės. Galimybė nuomoti būstus didesnes pajamas gaunančių asmenų grupėms ar įmonėms turi būti laikoma akivaizdžia klaida apibrėžiant viešąją paslaugą.“
- 109 Ginčijamame sprendime nevertinama sąvoka „palyginti didelės pajamos“. Todėl šio pagrindo argumentuose kalbama apie rašto pagal 17 straipsnį motyvus, ir ieškovės šiuo aspektu negali remtis paties ginčijamo sprendimo motyvų stoka.
- 110 Be to, pažymėtina, kad ieškovių argumentai grindžiami klaidingu rašto pagal 17 straipsnį supratimu.
- 111 Iš tiesų reikia priminti, kad rašte pagal 17 straipsnį Komisija konstatavo akivaizdžią klaidą BESP apibrėžtyje dėl to, kad ji buvo nepakankamai tiksli, nes buvo susijusi ne tik su socialiai remtinų asmenų tiksline grupe. Toliau ji pažymėjo, jog kadangi turėdamos perteklinių pajėgumų būsto bendrovės galėjo nuomoti būstus asmenims ne iš tikslinės grupės, kilo rizika, kad valstybės pagalba būsto bendrovėms bus suteikta ir už šią su BESP nesusijusią veiklą.
- 112 Šiuo klausimu rašto pagal 17 straipsnį 39 punkte Komisija pažymėjo:
- „Be to, kartais būsto bendrovės turi socialinio būsto perteklių. Tokiu atveju jos nuomoja šiuos būstus kitoms šalims (t. y. namų ūkiams, kurie nėra socialiai remtini). Kaip pažymėta pirma, Komisija mano, kad būsto nuomos namų ūkiams, kurie nėra socialiai remtini, negalima laikyti viešąja paslauga.“
- 113 Priešingai, nei tvirtina ieškovės, iš rašto pagal 17 straipsnį aiškiai matyti, kad sąvoka „asmenys, gaunantys palyginti dideles pajamas“ susijusi su asmenimis, kurių negalima laikyti socialiai remtiniais.
- 114 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad iš 2005 m. rugsėjo 6 d. rašto ištraukos, cituotos šio sprendimo 101 punkte, matyti, jog Nyderlandų valdžios institucijos sąvoką „asmenys, gaunantys palyginti dideles pajamas“ suprato kaip susijusią su namų ūkiais, gaunančiais didesnes pajamas nei socialiai remtinų asmenų tikslinė grupė.
- 115 Iš rašto pagal 17 straipsnį taip pat aiškiai matyti, kad Komisija laikėsi nuomonės, jog būstų nuomos asmenims, gaunantiems „palyginti dideles pajamas“, negalima laikyti būsto bendrovėms patikėtos viešosios paslaugos užduoties dalimi.
- 116 Priešingai, nei ieškinyje teigia ieškovės, Komisija nemanė, kad vien aplinkybė, jog būsto bendrovės vykdo papildomą komercinę veiklą, reiškia akivaizdžią klaidą BESP apibrėžtyje. Komisija konstatavo, kad dėl tikslių BESP ribų nenustatymo kilo pavojus, kad gautą pagalbą būsto bendrovės panaudos ir savo papildomai veiklai, kuri dėl šios priežasties nebūtų vykdoma rinkos sąlygomis.

- 117 Kaip matyti ir iš ginčijamo sprendimo 40 punkto, tam, kad būtų užtikrinta socialinio būsto finansavimo sistemos atitiktis SESV 106 straipsnio 2 daliai, Komisijos manymu, socialinį būstą reikia suteikti tik remtinių asmenų ar socialiai remtinių grupių tikslinei grupei ir numatyti, kad su viešąja paslauga susijusi veikla ir komercinė veikla būtų apskaitomos atskirai ir tinkamai kontroliuojamos, siekiant užtikrinti komercinės veiklos vykdymą rinkos sąlygomis.
- 118 Tuo remiantis darytina išvada, kad ieškovės neturi pagrindo teigti, jog Komisija nenustatė kryžminių subsidijų rizikos.
- 119 Šiuo aspektu 2005 m. rugsėjo 6 d. rašte pripažindamos, kad būstų nuoma namų ūkiams, gaunantiems didesnes pajamas nei tikslinė grupė, iš tiktųjų nebuvo vykdoma rinkos sąlygomis, Nyderlandų valdžios institucijos pripažino kryžminių subsidijų egzistavimą.
- 120 Be to, priešingai, nei teigia ieškovės, kadangi rašte pagal 17 straipsnį yra preliminarus Komisijos vertinimas, jis neįrodo, kad papildomai būsto bendrovių veiklai iš tiesų buvo naudojama valstybės pagalba ar kad iš tikrųjų buvo teikiamos kryžminės subsidijos. Reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, esamos pagalbos nagrinėjimas gali baigtis tik ateityje taikomo sprendimo priėmimu. Todėl Komisija gali pasiūlyti atitinkamas priemones tik tuo atveju, jei mano, kad atitinkama finansavimo sistema kelia pernelyg didelės kompensacijos grėsmę ateityje (žr. 2009 m. kovo 11 d. Sprendimo *TF1 / Komisija*, T-354/05, EU:T:2009:66, 166 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 121 Galiausiai ieškovės dublike tvirtina, kad būsto bendrovės jau turėjo pareigą vykdyti atskirą apskaitą pagal *Mededingingswet* (Nyderlandų konkurencijos įstatymas) 25B straipsnį.
- 122 Reikia pažymėti, kad 2005 m. rugsėjo 6 d. rašte Nyderlandų vyriausybė mini rašto pagal 17 straipsnį punktą, kuriame kalbama apie įmonių pareigą vykdyti atskirą apskaitą, tačiau neteigia, kad ši pareiga jau buvo numatyta būsto bendrovėms taikytinuose teisės aktuose. Be to, 2009 m. gruodžio 3 d. rašte tarp priemonių, kurias Nyderlandų vyriausybė išipareigojo priimti siekdama užtikrinti pagalbos sistemos atitiktį, minimas socialinės veiklos (dėl kurios valstybės pagalba teikiama) ir komercinės veiklos (dėl kurios pagalba neteikiama) apskaitos atskyrimas pagal 1980 m. birželio 25 d. Komisijos direktyvą 80/723/EEB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo (OL L 195, 1980, p. 35; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 8 sk., 1 t., p. 20).
- 123 Galiausiai, kaip pažymi Komisija, remiantis Nyderlandų konkurencijos įstatymo 25D straipsnio 1 dalies b punktu, to įstatymo 25B straipsnyje nustatyta pareiga vykdyti atskirą apskaitą netaikoma įmonėms, kurioms patikėta teikti su socialiniu būstu susijusią BESP ir kurių apyvarta nesiekia 40 mln. EUR. Taigi Nyderlandų valdžios institucijų išipareigojimais siekiama išplėsti šią pareigą visoms būsto bendrovėms.
- 124 Todėl trečiąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl ketvirtojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą ir piktnaudžiavo savo įgaliojimais, kai reikalavo, kad Nyderlandų valdžios institucijos iš naujo apibrėžtų sąvoką „socialinis būstas“, ir dėl šeštojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija, reikalaudama specialios BESP apibrėžties, klaidingai aiškino Sprendimą 2005/842

- 125 Ketvirtuoju pagrindu ieškovės teigia, kad tarp atitinkamų priemonių, kurias Komisija pasiūlė Nyderlandų valdžios institucijoms, buvo jos reikalavimas apriboti socialinio būsto apibrėžtį specialia remtinių namų ūkių grupe. Iš rašto pagal 17 straipsnį, o būtent iš nuorodos į 2001 m. liepos 3 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos N 209/01, susijusios su *Housing Finance Agency* paskolų garantija Airijoje (OL C 67, 2002, p. 33), matyti, kad Komisija manė, jog šis apribojimas gali būti

- taikomas tik nustačius pajamų ribą. Valstybės narės turi didelę diskreciją nustatydamos savo BESP apimtį socialinio būsto srityje, o Komisija neturi kompetencijos nustatyti kriterijaus, susijusio su tikslinės grupės apribojimu.
- 126 Šeštuoju pagrindu ieškovės teigia, kad pranešimo pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį išimtis, numatyta Sprendime 2005/842, taikoma socialiniam būstui, tačiau jai pačiai ribos netaikomos. Sprendimo 2005/842 16 konstatuojamojoje dalyje socialinio būsto sąvoka apibrėžiama tik nurodant „remtinus asmenis ar socialiai pažeidžiamų asmenų grupes“, tačiau ne pajamų ribą. Komisija klaidingai taikė Sprendimą 2005/842, kai manė, kad Nyderlandų socialinio būsto sistemoje yra akivaizdi klaida, nes joje nėra konkrečios pajamų ribos. Anot ieškovių, būsto bendrovių užduotys buvo pakankamai aiškiai apibrėžtos Nyderlandų teisės aktuose.
- 127 Šiais dviem pagrindais ieškovės iš esmės priekaištauja Komisijai dėl to, kad ši padarė teisės klaidą, piktnaudžiavo įgaliojimais ir pažeidė Sprendimą 2005/842, kai rašte pagal 17 straipsnį reikalavo, kad Nyderlandų valdžios institucijos su socialiniu būstu susijusią BESP apibrėžtų nurodydamos konkrečią tikslinę grupę atsižvelgiant į pajamų ribą.
- 128 Iš pradžių reikia priminti, kad antrojo pagrindo ir visų pirma šio sprendimo 79–81 punktuose nurodytos jurisprudencijos nagrinėjimas parodo, kad nors valstybės narės turi plačią diskreciją, Komisija gali užginčyti BESP apibrėžtį, kai padaryta akivaizdi klaida. Kadangi buvo konstatuota, kad rašte pagal 17 straipsnį Komisija padarė teisingą išvadą, jog pakankamai aiškios socialiai remtinų asmenų tikslinės grupės apibrėžties nebuvimas yra akivaizdi klaida, ji, priešingai, nei tvirtina ieškovės, turėjo kompetenciją reikalauti, kad Nyderlandų valdžios institucijos apribotų šią apibrėžtį.
- 129 Rašte pagal 17 straipsnį Komisija pažymėjo, kad su socialiniu būstu susijusioje BESP apibrėžtyje turi būti nustatyta tiesioginė sąsaja su remtinais namų ūkiais. Šiuo aspektu ji nurodė, kad problemos neišsprendžia Nyderlandų valdžios institucijų pasiūlytas sprendimas sumažinti būstų, kurie gali būti laikomi „socialiniais būstais“, maksimalią vertę.
- 130 Ji taip pat paminėjo savo 2001 m. liepos 3 d. sprendimą, susijusį su valstybės pagalba N 209/01, kaip savo naujausios praktikos socialinio būsto srityje pavyzdį. Valstybės priemonę, apie kurią kalbama tame sprendime, sudarė garantija, kurią valstybė suteikė *Housing Finance Agency* (HFA, būsto finansavimo tarnyba, Airija) teikiamoms paskoloms ir finansavimui, skiriamoms vietos bendruomenių socialinio būsto veiklai. Ji pažymėjo, kad HFA skirta valstybės garantija galėjo būti suteikiama tik asmenims, atitinkantiems tam tikrus kriterijus, t. y. jiems turi reikėti paskolos, jų pajamos turi būti mažesnės už tam tikrą ribą ir jie turi neatitikti reikalavimų komercinei paskolai gauti. Ji konstatavo, kad Airijos teisės aktuose BESP socialinis pagrindas buvo grindžiamas griežtesniais kriterijais nei tie, kurie taikomi Nyderlandų sistemoje.
- 131 Iš rašto pagal 17 straipsnį matyti, kad 2001 m. liepos 3 d. sprendimą Komisija paminėjo kaip BESP apibrėžties pavyzdį socialinio būsto srityje, kai aiškiai nurodomi socialiniai kriterijai ir socialiai remtini namų ūkiai. Priešingai, nei tvirtina ieškovės, Komisija nereikalavo, kad Nyderlandų valdžios institucijos taikytų tokius pačius kriterijus, ir nemanė, kad jos gali apibrėžti BESP tik nurodydamos pajamų ribą.
- 132 Kaip pažymi pačios ieškovės, Sprendimo 2005/842 16 konstatuojamojoje dalyje socialinio būsto sąvoka apibrėžta nurodant „remtinus asmenis ar socialiai pažeidžiamų asmenų grupes“. Remdamasi tuo sprendimu, rašte pagal 17 straipsnį Komisija tik reikalavo, kad būsto bendrovių veiklos apibrėžtyje būtų tiesioginė sąsaja su socialiai remtinais namų ūkiais.
- 133 Priešingai, nei tvirtina ieškovės, rašte pagal 17 straipsnį Komisija laikėsi nuomonės, kad akivaizdžią klaidą BESP apibrėžtyje lemia ne konkrečios pajamų ribos nebuvimas, bet tai, kad nėra tikslinės grupės aiškios apibrėžties. Komisija apsiribojo nurodymu, kad su maksimalia būsto verte susijęs kriterijus nėra pakankamas.

- 134 Be to, reikia priminti, kad pačios Nyderlandų valdžios institucijos 2009 m. gruodžio 3 d. rašte pasiūlė Komisijai naują socialinio būsto apibrėžtį, grindžiamą viršutine pajamų riba.
- 135 Tai, beje, patvirtina įvairūs dokumentai, Komisijos pateikti tripliko priede, įskaitant dvi ataskaitas dėl susitarimo: pirma, 2006 m. rugpjūčio 31 d. Nyderlandų būsto reikalų ministro ir *Tweede Kamer der Staten-Generaal* (Generalinių Luomų Antrieji Rūmai, Nyderlandai) susitarimas dėl būsto bendrovių ir, antra, 2010 m. spalio 28 d. Nyderlandų vidaus reikalų ministro ir Generalinių Luomų Antrųjų Rūmų susitarimas dėl paramos būsto bendrovėms, kuriuose ministrai aiškiai nurodė, kad pajamų viršutinės ribos Komisija nenustatė – ją pasiūlė Nyderlandai.
- 136 Todėl neturi reikšmės ieškovių argumentas, kad pagal 2008 m. spalio 22 d. Sprendimą *TV2/Danija ir kt. / Komisija* (T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04, EU:T:2008:457) valstybės narės gali pasirinkti kokybinę BESP apibrėžtį ir negali būti verčiamos jos apriboti kiekybiškai nustatant pajamų viršutinę ribą.
- 137 Be to, reikia pažymėti, kad Komisija ginčijamame sprendime apsiribojo išvada, kad ši nauja su socialiniu būstu susijusios BESP apibrėžtis atitinka Sprendimo 2005/842 reikalavimus. Vis dėlto negalima atmesti to, kad Komisija taip pat būtų patvirtinusi Nyderlandų valdžios institucijų pasiūlytą BESP apibrėžtį, grindžiamą ne pajamų riba, o kitu kriterijumi, jei ši apibrėžtis būtų pakankamai aiški ir joje būtų sąsaja su remtinais asmenimis.
- 138 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nereikalaudama BESP apibrėžties, grindžiamos pajamų viršutine riba, Komisija nepadarė teisės klaidos, nepiktnaudžiavo įgaliojimais ir nepažeidė Sprendimo 2005/842.
- 139 Taigi ketvirtąjį ir šeštąjį pagrindus reikia atmesti.

Dėl penktojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai neatskyrė BESP apibrėžties nuo jos finansavimo būdo

- 140 Ieškovės teigia, kad iš 2008 m. spalio 22 d. Sprendimo *TV2/Danija ir kt. / Komisija* (T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04, EU:T:2008:457) matyti, jog reikia skirti BESP apibrėžtį nuo jos finansavimo būdo. Komisija esą nedarė šio skirtumo ir BESP laikė papildomos komercinės veiklos kryžminių subsidijų forma. Ji manė, kad kryžminių subsidijų galimybei galima užkirsti kelią apribojant BESP apibrėžtį pajamų viršutine riba, kad būsto bendrovės negalėtų dėl BESP joms suteiktų priemonių panaudoti siūlydamos būstus namų ūkiams, kurių pajamos viršija šią ribą. Komisija BESP apibrėžtį turėjo įvertinti neatsižvelgdama į būsto bendrovėms šios BESP užduoties įgyvendinimui suteiktas priemones, o paskui turėjo išnagrinėti, ar šios priemonės viršija tai, kas būtina BESP užduoties vykdymui užtikrinti. Komisija esą supainiojo šiuos du klausimus norėdama užkirsti kelią pernelyg didelei kompensacijai apribodama BESP.
- 141 Pirma, reikia priminti, kad 2008 m. spalio 22 d. Sprendimo *TV2/Danija ir kt. / Komisija* (T-309/04, T-317/04, T-329/04 ir T-336/04, EU:T:2008:457) 108 punkte, kurį mini ieškovės, Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad, kaip preziumuojama, BESP apibrėžiama atsižvelgiant į bendrąjį interesą, kurį ja siekiama patenkinti, o ne į priemones, kuriomis užtikrinamas jos teikimas.
- 142 Nagrinėjamu atveju rašte pagal 17 straipsnį Komisija Nyderlandų valdžios institucijoms iš pradžių nurodė, kad su socialiniu būstu susijusios BESP apibrėžtis turi būti nustatyta atsižvelgiant į nagrinėjamą bendrąjį interesą, t. y. atsižvelgiant į socialinius kriterijus, ir joje turi būti tiesioginė sąsaja su socialiai remtinais namų ūkiais. Tik tada Komisija išnagrinėjo BESP finansavimo proporcingumo ir kryžminių subsidijų klausimą.

- 143 Tuo remiantis darytina išvada, kad, priešingai, nei teigia apeliančės, Komisija su socialiniu būstu susijusios BESP apibrėžties nepadarė priklausomos nuo jos finansavimo būdo.
- 144 Antra, ieškovės klysta teigdamas, kad Komisija negalėjo užkirsti kelio pernelyg didelei kompensacijai ar kryžminių subsidijų galimybei apribodama BESP apibrėžtį.
- 145 Iš tiesų tam, kad valstybės pagalba kompensacijos už viešąją paslaugą forma būtų suderinama su vidaus rinka, Sprendimo 2005/842 5 straipsnio 1 dalyje priminta, kad kompensacijos dydis neturi viršyti to, kas būtina vykdant viešųjų paslaugų įsipareigojimus patirtoms sąnaudoms padengti, atsižvelgiant į gautas pajamas ir protingą nuosavo kapitalo, būtino vykdant tuos įsipareigojimus, pelną (taip pat žr. 2005 m. programos 14 punktą).
- 146 Sprendimo 2005/842 5 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad išlaidos, į kurias reikia atsižvelgti, apima visas administruojant BESP patirtas išlaidas ir kad tuo atveju, kai įmonė vykdo ir su BESP nesusijusią veiklą, atsižvelgiama tik į su BESP susijusias išlaidas (taip pat žr. 2005 m. programos 16 punktą).
- 147 Rašte pagal 17 straipsnį Komisija, be kita ko, pažymėjo, jog tam, kad proporcingumo kriterijus būtų tenkinamas, reikia, kad valstybės pagalba neviršytų grynąjį išlaidų, patirtų vykdant su viešąja paslauga susijusią užduotį, atsižvelgiant į kitas tiesiogines ar netiesiogines išlaidas, kurias lemia šios užduoties vykdymas. Komisija pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju ji turi išsiaiškinti, pirma, ar galima tinkamai nustatyti išlaidas ir pajamas, susijusias su viešosios ir neviešosios paslaugos veikla, ir, antra, ar finansavimas yra proporcingas grynosioms išlaidoms.
- 148 Taigi BESP apibrėžtis reikalinga siekiant užtikrinti pagalbos proporcingumo sąlygos laikymąsi, t. y. užtikrinti, kad suteikta kompensacija neviršytų to, kas būtina su viešąja paslauga susijusiai užduočiai atlikti.
- 149 Todėl, prašydama Nyderlandų valdžios institucijų apibrėžti su socialiniu būstu susijusią BESP socialiai remtinų namų ūkių tikslinės grupės atžvilgiu, Komisija jų paprašė aiškiai nustatyti su viešąja paslauga susijusias užduotis, kurioms teikiamos kompensacijos. Ši tiksliai apibrėžtis leido nustatyti dėl BESP užduoties vykdymo patirtas išlaidas ir išvengti, pirma, pernelyg didelės kompensacijos ir, antra, to, kad būsto bendrovių veiklai, nesusijusiai su BESP, būtų teikiama valstybės pagalba, siekiant išvengti kryžminių subsidijų.
- 150 Be to, reikia pažymėti, kad, kaip teigia Komisija, pačios ieškovės ieškinyje nurodė, jog BESP apibrėžtis yra reikšminga siekiant patikrinti, ar buvo suteikta pernelyg didelė kompensacija, galinti lemti kryžmines subsidijas.
- 151 Todėl penktąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl septintojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija padarė vertinimo klaidą ir pažeidė Sprendimo 2005/842 5 straipsnį, kai nekonstatavo, kad BESP finansavimo būdas yra akivaizdžiai netinkamas

- 152 Ieškovės teigia, kad Komisija pažeidė Sprendimo 2005/842 5 straipsnį, kuriame numatyta, jog kompensacijos už BESP dydis atitinka Sutartį, jei neviršija to, kas būtina su viešosios paslaugos įsipareigojimų vykdymu susijusioms išlaidoms padengti, atsižvelgiant į gautas pajamas ir protingą pelną vykdant šiuos įsipareigojimus. Rašte pagal 17 straipsnį Komisija nekonstatavo pernelyg didelės kompensacijos ir neįrodė, kad kyla labai didelio pelno, galinčio reikšti pernelyg didelę kompensaciją, rizika.

- 153 Ji esą padarė vertinimo klaidą, kai, prieš reikalaujama pakeisti pirminę socialinio būsto finansavimo sistemą, rašte pagal 17 straipsnį neišnagrinėjo pernelyg didelės kompensacijos šioje sistemoje, atsižvelgiant į BESE apibrėžtį, klausimo. Rašte pagal 17 straipsnį Komisija negalėjo reikalauti pakeisti socialinio būsto sistemą motyvuodama tuo, kad ji, Nyderlandų valdžios institucijoms nepateikus pakankamos informacijos, negalėjo nustatyti su BESE susijusių išlaidų ir kompensacijos, kurią gauna būsto bendrovės, dydžio.
- 154 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją esamos pagalbos nagrinėjimas gali baigtis tik ateityje taikomų priemonių priėmimu. Todėl Komisija gali pasiūlyti atitinkamas priemones tik tuo atveju, jei mano, kad atitinkama finansavimo sistema kelia pernelyg didelės kompensacijos grėsmę ateityje (žr. 2009 m. kovo 11 d. Sprendimo *TF1 / Komisija*, T-354/05, EU:T:2009:66, 166 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 155 Šiomis aplinkybėmis, nors įmanoma, kad vykdant nuolatinę esamos pagalbos kontrolę galimos pernelyg didelės kompensacijos praeityje tyrimas konkrečiomis bylos aplinkybėmis gali atskleisti interesą įvertinti šios esamos pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka, toks tyrimas nėra savaime būtinas tam, kad teisingai būtų įvertintas būtinumas pasiūlyti atitinkamas priemones ateičiai, ir tam, kad šios priemonės būtų nustatytos. Pernelyg didelės kompensacijos grėsmė ateityje ar šios grėsmės nebuvimas galiausiai iš esmės priklauso nuo konkrečių pačios finansavimo sistemos savybių, o ne nuo to, kad praeityje ši sistema iš tiesų lėmė pernelyg didelę kompensaciją (2009 m. kovo 11 d. Sprendimo *TF1 / Komisija*, T-354/05, EU:T:2009:66, 167 punktas).
- 156 Iš šios jurisprudencijos matyti, kad, priešingai, nei teigia ieškovės, Komisija neturėjo pareigos įrodyti pernelyg didelės kompensacijos egzistavimą pirminėje socialinio būsto finansavimo sistemoje.
- 157 Be to, rašte pagal 17 straipsnį Komisija dėl finansavimo proporcingumo konstatavo, jog kadangi Nyderlandų valdžios institucijos negali pateikti informacijos apie būsto bendrovių dėl viešųjų paslaugų veiklos patirtas papildomas išlaidas ar apie tikslią valstybės priemonių vertę, ji negali nustatyti, ar buvo pernelyg didelė su viešąja paslauga susijusių grynąjų išlaidų kompensacija.
- 158 Ji taip pat pažymėjo, kad komerciniu pagrindu nuomodamos perteklinius socialinius būstus, kurie buvo finansuojami iš valstybės pagalbos, būsto bendrovės iškraipė konkurenciją nekilnojamojo turto rinkoje, kai siūlė būstus žemesnėmis nei rinkos kainomis ir investavo iš šios veiklos gautą pelną į kitą komercinę veiklą.
- 159 Šiuo aspektu reikia priminti, kad raštas pagal 17 straipsnį yra tik pirmas procedūros etapas ir jame nėra pateiktas galutinis vertinimas dėl esamos pagalbos suderinamumo. Atsakydamos į šį raštą Nyderlandų valdžios institucijos galėjo pateikti papildomos informacijos, įrodančios, kad nebuvo pernelyg didelės kompensacijos, o pirminė sistema atitiko SESV 106 straipsnio 2 dalį.
- 160 2005 m. rugsėjo 6 d. rašte Nyderlandų valdžios institucijos pažymėjo, kad visi būsto bendrovių ir jų komercinių filialų sandoriai turi būti vykdomi rinkos sąlygomis ir kad, anot Nyderlandų vyriausybės, tai reiškia, jog tikslinei socialinei grupei skirti valstybės ištekliai negali būti naudojami komercinei veiklai. Iš šio sprendimo 101 punkte minėtos šios rašto ištraukos matyti, kad Nyderlandų valdžios institucijos ne tik neginčijo pernelyg didelės kompensacijos grėsmės, bet priešingai – pripažino būtinybę priimti priemones, numatant, be kita ko, pareigą vykdyti atskirą apskaitą, siekiant valstybės pagalbos skyrimą apriboti veikla, skirta remtinų asmenų tikslinei grupei.
- 161 Be to, priešingai, nei teigia ieškovės, iš rašto pagal 17 straipsnį matyti, kad tiksli BESE apibrėžtis nebuvo vienintelė priemonė, leidžianti išvengti pernelyg didelės kompensacijos skyrimo komercinei veiklai. Siekiant nustatyti su viešąja paslauga susijusias išlaidas ir pajamas ir išvengti to, kad už BESE teikiama pernelyg didelė kompensacija būtų naudojama būsto bendrovių komercinei veiklai finansuoti, Komisija priminė, kad pagal Direktyvą 80/723 ši veikla turi būti apskaitoma atskirai.

- 162 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad Sprendimo 2005/842 5 straipsnio 5 dalyje taip pat numatyta: „Kai įmonė vykdo tiek su bendros ekonominės svarbos paslaugomis susijusią veiklą, tiek kitokią veiklą, vidaus sąskaitose turi būti atskirai pateiktos su bendros ekonominės svarbos paslaugomis susijusios sąnaudos ir pajamos bei vykdam kitą veiklą susidariusios sąnaudos ir gautos pajamos, bei nurodyti sąnaudų ir pajamų paskirstymo kriterijai.“
- 163 Be to, nagrinėjamu atveju neturi reikšmės ieškovių nurodyta jurisprudencija, pagal kurią kompensacijos už BESP užduoties, kaip ji apibrėžta visuotinio taikymo akte, vykdymą proporcingumo kontrolė apsiriboja patikrinimu, ar numatyta kompensacija būtina, kad atitinkama BESP užduotis galėtų būti atlikta ekonomiškai priimtinais sąlygomis (2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *BUPA ir kt. / Komisija*, T-289/03, EU:T:2008:29, 222 punktą). Iš tiesų pakanka priminti, kad rašte pagal 17 straipsnį Komisija nurodė, kad, nesant pakankamai tikslios BESP apibrėžties ir Nyderlandų valdžios institucijoms neperdavus pakankamos informacijos, ji neturėjo galimybės nustatyti su BESP susijusių išlaidų ir pajamų, taigi įvertinti kompensacijos proporcingumo.
- 164 Todėl septintąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl aštuntojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija piktnaudžiavo esamos pagalbos schemų vertinimo procedūra, kai pagal šią procedūrą nustatė pastatų, kurie gali būti pripažinti „socialiniais pastatais“, baigtinį sąrašą

- 165 Ieškovės teigia, kad Komisija piktnaudžiavo esamos pagalbos vertinimo procedūra ir viršijo savo įgaliojimus, kai patvirtino pastatų, kurie gali būti pripažinti „socialiniais pastatais“, baigtinį sąrašą. Anot ieškovių, Komisija negalėjo taip suformuluoti išvadų, kad sąraše nesančių projektų nebebūtų galima pripažinti „socialiniais pastatais“.
- 166 Anot jų, Komisija neturi įgaliojimų patvirtinti tokio sąrašo. Jos pažymi, kad nei rašte pagal 17 straipsnį, nei atitinkamų priemonių pasiūlymuose Komisija nepateikė rekomendacijų dėl socialinio pastato apibrėžties. Komisija apsiribojo pažymėjimu, kad į sąrašą įtraukti pastatai turi akivaizdžią socialinę funkciją, tačiau nenurodė, kodėl šios funkcijos neatitinka kiti pastatai. Komisija nenagrinėjo pirminės būsto bendrovių užduočių apibrėžties, kiek tai susiję su socialiniais pastatais, todėl negalėjo nuspręsti, kad ši apibrėžtis turi trūkumų, dėl kurių reikia pripažinti šiuos užduočių apibrėžti.
- 167 Pažymėtina, kad ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, jog būsto bendrovių bendrojo intereso veikla apima pastatų bendriesiems visuomenės interesams tenkinti statybą ir nuomą. Būsto bendrovės gauna valstybės pagalbą, skirtą investicijų išlaidoms padengti, ir nuomoja šiuos pastatus nevyriausybinėms organizacijoms ar valstybės įstaigoms, kurios teikia viešąsias paslaugas arba vykdo pelno nesiekiančią veiklą, tačiau ši pagalba neteikiama komercinei veiklai. Ji pažymėjo, kad valstybės pagalba teikiama visų pirma būsto bendrovėms, taip pat šiuose pastatuose veiklą vykdančioms ūkio subjektams ir galiausiai piliečiams, gaunantiems naudos dėl siūlomų paslaugų.

168 Ginčijamame sprendime Komisija išvardijo įsipareigojimus, kuriuos Nyderlandų valdžios institucijos prisiėmė 2009 m. gruodžio 3 d. laiške, susijusius su būsto bendrovių veikla, kurią sudaro pastatų visuomenės interesams tenkinti statyba ir nuoma. Šie įsipareigojimai suformuluoti taip:

„Pastatai visuomenės interesams tenkinti – tai bendruomenės namai, sveikatos centrai, moterų apgyvendinimo centrai, pagyvenusių asmenų priežiūros centrai, kultūros centrai, sporto centrai ir t. t. Būsto bendrovės šiuos pastatus valdo, prižiūri ir nuomoja nevyriausybinėms organizacijoms ar valstybės įstaigoms. Taikomos šios sąlygos:

n) Pagalba gali būti teikiama tik įstaigoms, iš tikrųjų tenkinančios visuomenės interesą ir prisidedančioms prie bendruomenės gyvenimo, pavyzdžiui, bendruomenės centrams, bendruomenės namams, jaunimo namams ir t. t. Beveik baigtinis įstaigų, kurias galima pripažinti pastatais visuomenės interesams tenkinti, sąrašas bus nustatytas administraciniu aktu ir pridėtas prie šio sprendimo.

o) Būsto bendrovės privalės nuomoti šiuos pastatus už mažesnę nei rinkoje taikomas nuomos mokesčių, kad būsto bendrovių gautą paramą pajustų ir pastate veiklą vykdančios socialinės organizacijos.

<...>“

169 Komisija konstatavo, kad prie ginčijamo sprendimo pridėtas įstaigų, kurias galima pripažinti pastatais visuomenės interesams tenkinti, sąrašas aiškiai rodo, jog visa šiose įstaigose vykdoma veikla iš tikrųjų yra bendrojo intereso veikla. Ji priminė, jog kadangi būsto bendrovės privalo savo nuomininkams taikyti nedideles nuomos kainas, joms suteiktą naudą gavo ir nuomininkai, kurie buvo arba viešosios paslaugos teikėjai, arba pelno nesiekiančios organizacijos. Ji pažymėjo, kad pagalba buvo skirta siaurai ir konkrečiai apibrėžtiems tikslams pasiekti, kaip matyti iš tikslaus socialinių pastatų sąrašo, ir teigė, kad pagalbos sistema neapėmė jokių komercinių projektų.

170 Reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo priede pateiktą „įstaigų, kurias galima pripažinti pastatais visuomenės interesams tenkinti“, sąrašą sudarė Nyderlandų valdžios institucijos, ir ieškovės to neginčija.

171 Komisija laikėsi nuomonės, kad šis sąrašas kartu su kitais Nyderlandų valdžios institucijų prisiimtais įsipareigojimais leidžia pašalinti per procedūrą išreikštą nuogastavimą, kad valstybės pagalba bus teikiama komercinei veiklai.

172 Priešingai, nei teigia ieškovės, būtent siekdamas atsakyti į Komisijos per bendradarbiavimo procedūrą išreikštą susirūpinimą dėl to, kad BESP finansuoti skirta pagalba gali būti teikiama pastatams, kuriuose vykdoma komercinė veikla, Nyderlandų valdžios institucijos pasiūlė socialinių pastatų sąrašą.

173 Šiuo aspektu 2009 m. birželio 12 d. Generalinių Luomų Antrųjų Rūmų pirmininkui nusiųstame rašte Nyderlandų būsto reikalų ministras pažymėjo, kad Komisijai kilo abejonių dėl valstybės pagalbos suteikimo socialinių pastatų statybai ir nuomai. Jis nurodė:

„Manau, kad svarbu, jog valstybės pagalba būtų galima pasinaudoti siekiant pastatyti ir išnuomoti socialinius pastatus. Šiuo tikslu, suderinęs su [Komisija], tiksliau apibrėšiu socialinio pastato sąvoką, kad būtų galima jį aiškiai atskirti nuo pastato, kuris daugiausiai naudojamas komercinei veiklai.“

174 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Komisijos vertinimas dėl būsto bendrovėms teikiamos pagalbos pastatų visuomenės interesams tenkinti statybai ir nuomai atitinka esamos pagalbos nagrinėjimo procedūrą, numatytą Reglamento Nr. 659/1999 17–19 straipsniuose.

- 175 Galiausiai, kalbant apie ieškovių argumentą, kad šio sąrašo patvirtinimo pasekmė yra ta, kad į jį neįtrauktų projektų nebegalima pripažinti socialiniais pastatais, pakanka konstatuoti, kad ne Komisija, o Nyderlandų valdžios institucijos savo išipareigojimuose apibrėžė, kokius pastatus galima pripažinti pastatais visuomenės interesams tenkinti ir atitinkamai kokių negalima tokiais pripažinti. Priešingai, nei teigia ieškovės, Komisija neturi nurodyti, kodėl socialinė funkcija netaikoma kitiems pastatams.
- 176 Todėl aštuntąjį pagrindą reikia atmesti.
- 177 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškiniai turi būti atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 178 Pagal Procedūros reglamento 219 straipsnį Bendrojo Teismo sprendimuose, priimamuose panaikinus jo sprendimą ir grąžinus bylą, šis teismas sprendžia bylinėjimosi išlaidų, susijusių, pirma, su jo nagrinėtomis bylomis ir, antra, su Teisingumo Teismo nagrinėtais apeliaciniais skundais, klausimus.
- 179 Kadangi 2014 m. vasario 27 d. Sprendime *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-132/12 P, EU:C:2014:100), 2014 m. vasario 27 d. Sprendime *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (C-133/12 P, EU:C:2014:105), 2017 m. kovo 15 d. Sprendime *Stichting Woonlinie ir kt. / Komisija* (C-414/15 P, EU:C:2017:215) ir 2017 m. kovo 15 d. Sprendime *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-415/15 P, EU:C:2017:216) Teisingumo Teismas atidėjo bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą, Bendrasis Teismas šiame sprendime taip pat turi nuspręsti dėl bylinėjimosi išlaidų, susijusių su šiais apeliaciniais procesais.
- 180 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylą, be savo bylinėjimosi išlaidų, jos turi padengti Komisijos ir IVBN bylinėjimosi išlaidas pagal jų pateiktus reikalavimus.
- 181 Į bylą įstojusi Belgijos Karalystė turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinius.

2. Priteisti iš *Stichting Woonlinie*, *Woningstichting Volksbelang* ir *Stichting Woonstede* jų ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas bylose T-202/10, T-202/10 RENV, T-202/10 RENV II, C-133/12 P ir C-414/15 P, taip pat *Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland (IVBN)* bylinėjimosi išlaidas bylose T-202/10, T-202/10 RENV ir T-202/10 RENV II.

3. Priteisti iš *Woonpunt*, *Woningstichting Haag Wonen* ir *Stichting Woonbedrijf SWS.Hhvl* jų ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas bylose T-203/10, T-203/10 RENV, T-203/10 RENV II, C-132/12 P ir C-415/15 P, taip pat IVBN bylinėjimosi išlaidas bylose T-203/10, T-203/10 RENV ir T-203/10 RENV II.

4. Belgijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Collins

Kancheva

Barents

Passer

De Baere

Paskelbta 2018 m. lapkričio 15 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.